

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 5Tos/48/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2121010289
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 07. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Kristína Ferencziová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2021:2121010289.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Kristíny Ferencziovej a sudcov JUDr. Kataríny Batisovej a Mgr. Pavla Macháča, v trestnej veci odsúdeného G. I., nar. XX.XX.XXXX, o žiadosti odsúdeného o podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, o sťažnosti prokurátora Okresnej prokuratúry Trnava proti uzneseniu Okresného súdu Trnava zo dňa 7.4.2021 sp. zn. 29PP/59/2021, na neverejnom zasadnutí konanom dňa 15.7.2021 takto

rozhodol:

- I. Podľa § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku sa napadnuté uznesenie zrušuje.
- II. Podľa § 66 ods. 1 písm. b), ods. 2 Trestného zákona sa žiadosť odsúdeného: G. I., nar. XX.XX.XXXX v R., t. č. v ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou, o podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený rozsudkom Okresného súdu Bratislava II, sp. zn. 4T/193/2015 zo dňa 26.08.2019 z a m i e t a .

odôvodnenie:

Napadnutým uznesením Okresný súd Trnava rozhodol podľa § 415 ods. 1 Tr. por. s poukazom na § 66 ods.1 písm. b), § 66 ods. 2 Tr. zák. tak, že odsúdeného G. I., nar. XX.XX.XXXX, t. č. vo výkone trestu odňatia slobody v ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou, podmienenčne prepustil z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený rozsudkom Okresného súdu Bratislava II zo dňa 26.08.2019, sp.zn. 4T/193/2015. Podľa § 68 ods. 1 Tr. zák. súd určil odsúdenému skúšobnú dobu v trvaní 48 (štyridsaťosem) mesiacov. Podľa § 68 ods. 1 Tr. zák. súd nad odsúdeným nariadil probačný dohľad vo výmere 24 (dvadsaťštyri) mesiacov. Podľa § 51 ods. 4 písm. a) Trestného zákona súd odsúdenému uložil povinnosť spočívajúcu v príkaze nepriblížiť sa k poškodenej N. V. na vzdialenosť menšiu ako 5 metrov.

Proti uvedenému uzneseniu podal prokurátor, priamo na verejnom zasadnutí, ihneď po jeho vyhlásení, sťažnosť. Odsúdený sa na verejnom zasadnutí vzdal práva podať sťažnosť.

Podanú sťažnosť prokurátor odôvodnil tým, že odsúdený doposiaľ vykonal 2/3 z uloženého trestu odňatia slobody a vo výkone trestu odňatia slobody je po prvý krát. Skutočnosť, že odsúdenému bol uložený súhrnný trest odňatia slobody žiadnym spôsobom závažnosť jeho konania ani obavy z nožnej recidívy. Poukazuje na to, že v prípade správania odsúdeného išlo z hľadiska charakteru trestnej činnosti o úmyselné trestné činy, opakovane i násilného charakteru, niektoré spáchané formou spolupáchateľstva, pričom odsúdený opakovane spáchal zločin, konkrétne zločin kupliarstva, zločin obmedzovania osobnej slobody, zločin vydierania ako i zločin nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami. Vyhodnotením vyššie uvedených skutočností je zrejmé, že odsúdený má sklony k recidíve, k páchaniu násilnej trestnej činnosti a k agresívnemu správaniu, pričom odpis registra trestov jednoznačne potvrdzuje fakt, že v jeho prípade nejde o skratové a ojedinelé konanie, ale o vedomé, úmyselné a cielené správanie pri riešení konfliktných situácií. Z takto vyprofilovanej osoby odsúdeného nemožno predpokladať, že v prípade podmieneného prepustenia na slobodu bude viesť riadny život a nepríde do konfliktu so zákonom.

Napriek skutočnosti, že v prípade hodnotenia možnej recidívy ide o vyslovenie miery pravdepodobnosti, podkladom pre rozhodnutie je i postoj odsúdeného k spáchanej trestnej činnosti, vyhodnotenie jeho nápravy, sklony odsúdeného k trestnej činnosti a celkové posúdenie doterajšieho spôsobu života. Pozitívna prognóza týkajúca sa správania odsúdeného je predpokladom pre vyhovievanie jeho žiadosti a rozhodnutie o podmienenej prepustení. U odsúdeného G. I. má za to, že pri vyhodnotení jeho osoby so zreteľom na jeho trestnú minulosť, pozitívna prognóza absentuje.

Súd konštatuje splnenie podmienok na jeho podmienenej prepustení aj s poukazom na hodnotenie riaditeľa ústavu, pričom hodnotenie vyhodnotil jednostranne len v prospech odsúdeného. Súd konštatuje, že jeho správanie a vystupovanie počas pobytu v ústave je na požadovanej úrovni, hoci z hodnotenia na ktoré súd evidentne odkazuje vyplýva, že správanie a vystupovanie je zväčša, teda nie vždy na požadovanej úrovni. Súd ďalej konštatuje, že disciplinárne tresty nemá vykázané, pričom vôbec neprihliadol na viaceré porušenia interných noriem (verbálny konflikt s iným odsúdeným, prechovávanie nepovolených vecí a neodborné zasahovanie do elektroinštalácie).

Vyhodnotením týchto skutočností v kontexte so závermi hodnotiteľa o menej priaznivej resocializačnej prognóze na základe stredného rizika recidívy trestnej činnosti, nie je možné stotožniť sa so závermi súdu o dostatočnom preukázaní polepšenia odsúdeného a dostatočnej záruky, že povedie riadny život. Vzhľadom na tieto skutočnosti navrhuje, aby Krajský súd Trnava podľa § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku zrušil uznesenie Okresného súdu Trnava sp. zn. 29PP/59/2021 zo dňa 07.04.2021 a sám vo veci rozhodol.

K podanej sťažnosti sa vyjadril odsúdený, ktorý vo svojom podaní zo dňa 27.04.2021 uviedol, že nie je pravdivé tvrdenie prokurátorky, že ani uložený nepodmienečný trest odňatia slobody nebol pre neho dostatočnou motiváciou, aby sa vyhol páchaniu trestnej činnosti, keďže je vo výkone trestu prvýkrát. Zároveň poukazuje na nesprávne uvedené dátum pre splnenie formálnej podmienky pre podmienenej prepustení, ktorý uvádza prokurátorka v sťažnosti, a to 25.12.2020. Odsúdený má za to, že formálnu podmienku splnil už dňa 09.09.2020. Ďalej poukazuje na tvrdenie prokurátorky, že vykonal 2/3 z uloženého trestu, čo však podľa odsúdeného nie je pravda, keďže vykonal už viac ako 3/4 trestu. Ďalej poukazuje na svoje hodnotenie a konštatuje, že vzhľadom na to, že ako súd, tak ani prokurátorka skoro nikdy nepoznajú osobne osobu odsúdeného a musia sa na ostatné veci uvádzané prokurátorom spoľahnúť na vyhodnotenie zo strany ústavu, keďže tieto vyhodnotenia píše príslušníci ZVJS, ktorí sú s nimi v každodennom kontakte, s každým sa individuálne zaoberajú a dôverne ich poznajú. Má na mysli pedagógov, psychológov, sociálnych pracovníkov, referentov režimu a tieto ľudia sú odborníci vo svojich odboroch a tieto skutočnosti pri svojom rozhodovaní tak ako súd, ani prokurátorka by nemali ignorovať. Práve prokurátorka svojim spôsobom žiada súd, aby tieto skutočnosti ignoroval a rozhodoval sa podľa seba, aj keď o povahe a charakte odsúdeného nevie nič, nakoľko ho vôbec nepozná. S poukazom na uvedené je jasné, že sudkyňa postupovala správne, keď svoje rozhodnutie opierala o vyhodnotenie ústavu, kde konkrétne poukázala, čo z neho vyplýva. K porušeniu, na ktoré poukazuje prokurátorka uvádza, že sudkyňa sa s týmto vysporiadala a súd nemá z uzneseniach poukazovať na každú vec, zvlášť nie, keď z uvedeného bolo zistené, že disciplinárne potrestanie bolo zahladené. Poukazuje na to, že vo výkone trestu je prvýkrát, z ktorého sa ponaučil a hlavne sa uvedomil, že na slobode chce viesť riadny život pracujúceho človeka, chce byť nápomocný svojim rodičom a chce sa postarať o deti. Žiada, aby sťažnosť prokurátorky zamietli ako nedôvodnú podľa § 193 písm. c).

Podľa § 192 ods. 1 Trestného poriadku pri rozhodovaní o sťažnosti preskúma nadriadený orgán

a) správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť, a

b) konanie predchádzajúce týmto výrokmi napadnutého uznesenia.

Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nadriadený orgán zamietne sťažnosť, ak nie je dôvodná.

Krajský súd v Trnave ako nadriadený orgán na podklade riadne a včas podanej sťažnosti prokurátorom, preskúmal podľa § 192 ods. 1 Trestného poriadku správnosť výrokovej časti napadnutého uznesenia, aj konanie, ktoré tomuto výroku predchádzalo a dospel k záveru, že sťažnosť podaná prokurátorom je dôvodná.

Z ustanovenia § 66 ods. 1 Trestného zákona vyplýva, že na to, aby mohol byť odsúdený podmienene prepustený z výkonu trestu odňatia slobody musia byť splnené súčasne okrem formálnej podmienky spočívajúcej vo vykonaní zo zákona stanovenej časti uloženého trestu aj dve materiálne podmienky, ktoré spočívajú v tom, že odsúdený svojím správaním vo výkone trestu odňatia slobody preukázal polepšenie a tiež v tom, že sa môže od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život.

Sťažnostný súd v rámci prieskumnej povinnosti zistil, že postup súdu prvého stupňa pri rozhodovaní o žiadosti odsúdeného o podmienenej prepustení z výkonu trestu odňatia slobody nebol správny a v súlade so zákonom. Prvostupňový súd síce zistil všetky rozhodné skutočnosti pre svoje rozhodnutie, tieto však nesprávne posúdil a dospel k chybnému záveru.

Správny je záver prvostupňového súdu o splnení formálnej podmienky pre podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, pretože vykonal 2/3-iny z uloženého trestu. Nesprávne však posúdil splnenie materiálnych podmienok.

Sťažnostný súd upozorňuje, že pri rozhodovaní o splnení prvej materiálnej podmienky, t. j. preukázanie polepšenia správaním vo výkone trestu a plnením svojich povinností, ide o to rozlíšiť, kedy správanie odsúdeného a plnenie jeho povinností vo výkone trestu odňatia slobody sú prejavom len vonkajšej adaptácie odsúdeného na prostredie ústavu na výkon trestu a kedy ide o známky skutočných zmien osobnosti odsúdeného odôvodňujúce nádej, že i v budúcnosti povedie riadny život.

Plnenie si základných povinností vo výkone trestu je nevyhnutnou podmienkou ako samotnej adaptácie, tak aj celého priebehu výkonu trestu odňatia slobody. U odsúdeného nemožno jednoznačne hovoriť o splnení prvej materiálnej podmienky, pretože aj napriek získaným disciplinárnym odmenám boli u odsúdeného evidované viaceré nedostatky, ktoré nesmú byť prehliadnuté. Z hodnotenia rovnako vyplýva, že počas výkonu trestu odňatia slobody boli odsúdenému uložené disciplinárne tresty, avšak vzhľadom na to, že tieto už boli zahladené, neboli v hodnotení konkretizované. Sťažnostný súd má z uvedeného za to, že správanie odsúdeného vo výkone trestu je skôr výrazom prispôsobenia sa samotnému režimu výkonu trestu a nie prejavom jeho vyššej aktivity plnenia si svojich povinností a polepšenia sa. Na to, aby mohlo byť bez pochybností konštatované splnenie prvej materiálnej podmienky je ešte potrebné na odsúdeného vplývať výchovnými prostriedkami výkonu trestu, aby bolo možné hovoriť o jednoznačnom splnení prvej materiálnej podmienky.

Nesprávny je rovnako aj záver prvostupňového súdu o splnení druhej materiálnej podmienky - predpokladu, že bude odsúdený viesť po prepustení z výkonu trestu riadny život. Túto súd objasňuje a skúma komplexnejšie. Posudzuje všetky okolnosti súvisiace s osobou odsúdeného, jeho osobné a charakterové vlastnosti, celkový postoj k spoločenským normám, prostredie, v ktorom žil, celý doterajší život, povahu a charakter trestnej činnosti, pre ktorú je vo výkone trestu, s jediným cieľom, a to, či všetky tieto skutočnosti umožňujú prijať prognózu, že v prípade prepustenia na slobodu povedie riadny život, t.j. život v súlade s právnymi, morálnymi a etickými normami spoločnosti.

Prokurátor vo svojej sťažnosti správne poukázal na trestnú minulosť odsúdeného, ktorá vyvoláva zreteľnú obavu z recidívy jeho protiprávneho správania sa v prípade jeho podmiennečného prepustenia. Odsúdený už bol v minulosti súdne trestaný (má 4 záznamy), opakovane mu bol uložený nepodmiennečný trest odňatia slobody, bola mu daná možnosť preukázať polepšenie aj prostredníctvom inštitútu podmiennečného odsúdenia, avšak túto možnosť odsúdený nevyužil a po uplynutí skúšobnej doby sa opätovne dopustil trestnej činnosti, za ktorú bol aj odsúdený. Sťažnostný súd zároveň poukazuje na resocializačnú prognózu odsúdeného, ktorá sa javí ako menej nepriaznivá, z dôvodu, že pred nástupom do výkonu trestu opakovane páchal trestnú činnosť.

Bez povšimnutia rovnako nemôže ostať aj charakter spáchanej trestnej činnosti a jej závažnosť. Odsúdený sa opakovane dopúšťal úmyselných trestnej činnosti, zväčša násilnej povahy, konkrétne zločinu kupliarstva, zločinu obmedzovania osobnej slobody, zločinu vydierania ako i zločinu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami, čo vyvoláva zreteľnú obavu z pobytu odsúdeného na slobode, a teda podmiennečným prepustením odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody by nebol naplnený jeden zo základných účelov trestu, ktorým je účinná ochrana spoločnosti pred páchatelmi trestných činov. Hodnotiac všetky uvedené skutočnosti, dospel súd k záveru, že celkové pozitívne pôsobenie na osobu odsúdeného je v súčasnosti možné len počas výkonu nariadeného trestu odňatia slobody.

Páchanie trestnej činnosti nie je teda u odsúdeného len jednorazovým vybočením zo spôsobu jeho života, ale ide o osobu, ktorá opakovane pácha závažnú trestnú činnosť. Z týchto skutočností vyplývajú vážne a dôvodné pochybnosti o tom, či možno od odsúdeného očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život. Sťažnostný súd je názoru, že keď ani predchádzajúce odsúdenia, ani príležitosť daná mu podmiennečným odsúdením, nemali na neho ten výchovný účinok, aby ho viedli k riadnemu životu, niet prečo sa rozumne domnievať, že ďalšie podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody už splní svoj zákonom sledovaný účel. Všetky vyššie uvedené skutočnosti neumožňujú prijať záver o splnení druhej materiálnej podmienky a v jeho prípade teda prevažuje legitímna potreba ochrany spoločnosti pred ním ako páchatelom trestnej činnosti.

Aj sťažnostný súd upozorňuje, že zmysel podmiennečného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody nie je v tom, aby po vykonaní zákonom stanovenej doby, prípadne za dobré správanie vo výkone trestu, bol odsúdený automaticky prepustený po odpykaní stanovenej doby na slobodu, bez zreteľa na to, aká je prognóza jeho ďalšieho správania. Na podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody neexistuje právny nárok, podmiennečné prepustenie je na mieste len v tom prípade, ak vzhľadom ku všetkým okolnostiam, ktoré môžu mať v tomto smere význam, je odôvodnený predpoklad, že odsúdený

povedie aj na slobode riadny život a že tu nie je pre spoločnosť riziko recidívy. Posúdenie otázky prípadnej recidívy je svojím spôsobom vždy len predpokladom vysloveným s väčšou či menšou mierou pravdepodobnosti, súd je vždy odkázaný na objektívne okolnosti, medzi ktoré je nutné považovať aj doterajšie sklony odsúdeného k páchaniu trestnej činnosti.

Záver z celkového zhodnotenia osoby odsúdeného a jeho doterajšieho života teda podľa názoru sťažnostného súdu neumožňuje prijať pozitívnu prognózu jeho budúceho správania t. j. že nebude páchať proti spoločenskú činnosť a bude viesť život v súlade so spoločenskými záujmami. Obava z recidívy trestnej činnosti po podmienenej prepustení z výkonu trestu odňatia slobody je založená na jeho správaní v minulosti, ktoré je uvedené v predchádzajúcich odsekoch. Z neho je zrejmé, že predchádzajúce úľavy, resp. miernejšie represívne prostriedky, uplatnené voči nemu v minulosti, sa minuli svojim účinkom a nevedli odsúdeného k tomu, aby sa vyhol ďalšiemu protiprávnemu konaniu.

K vyjadreniu odsúdeného ohľadom hodnotenia z ústavu na výkon trestu odňatia slobody, sťažnostný súd upozorňuje, že ústav na výkon trestu odňatia slobody neskúma splnenie materiálnych podmienok na podmienenej prepustenie, len poskytuje hodnotenie k návrhu na podmienenej prepustenie, v ktorom opisuje správanie odsúdeného počas výkonu trestu odňatia slobody. Splnenie podmienok na podmienenej prepustenie skúma výlučne súd. Pri rozhodovaní o podmienenej prepustení z výkonu trestu odňatia slobody súd síce primárne vychádza z hodnotenia riaditeľa, ktoré je podkladom pre vydanie rozhodnutia o podmienenej prepustení odsúdeného, nakoľko reflektuje správanie odsúdeného v ústave na výkon trestu odňatia slobody, avšak je na zvážení súdu, či si uvedené odporúčanie osvojí a pri zohľadnení a zhodnotení všetkých skutočností návrhu vyhovie alebo nie. Súd teda nie je bezpodmienečne viazaný odporúčaním vysloveným v hodnotení.

Sťažnostný súd zdôrazňuje, že všetky vyššie uvedené skutočnosti mal prvostupňový súd zohľadniť pre potrebu významnejšej ochrany spoločnosti, pretože iba nekritické prebratie záveru hodnotenia odsúdeného a konštatovanie o polepšení odsúdeného počas výkonu trestu odňatia slobody nie je dostatočné odôvodnenie očakávania, že odsúdený povedie (v prípade podmienenej prepustenia) v budúcnosti riadny život.

Ďalšie skutočnosti uvádzané vo vyjadrení odsúdeného k sťažnosti prokurátora nedokážu ovplyvniť rozhodnutie sťažnostného súdu. To, že prokurátor uviedol v sťažnosti chybný dátum splnenia formálnej podmienky alebo koľko doposiaľ odsúdený vykonal trestu pripisuje sťažnostný súd písárskym chybám, ktoré však nemajú vplyv na meritórne rozhodnutie súdu.

Pokiaľ ide o konanie, ktoré predchádzalo vydaniu napadnutého uznesenia, toto bolo vykonané v súlade s ustanoveniami Trestného poriadku a odsúdenému bola daná plná možnosť realizovať práva, ktoré mu garantuje zákon.

Z vyššie uvedených dôvodov, krajský súd v zmysle ustanovenia § 194 odsek 1 písmeno a) Trestného poriadku zrušil uznesenie prvostupňového súdu a podľa § 66 ods. 1 písm. b), ods. 2 Trestného zákona žiadosť odsúdeného o podmienenej prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody zamietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný riadny opravný prostriedok.